

ข้าวหอมมะลิไทยเป็นข้าวพื้นเมืองของไทย มีคุณภาพและรสชาติดี มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้วยคุณลักษณะเฉพาะนี้ ทำให้ข้าวหอมมะลิไทยมีความแตกต่างจากข้าวชนิดอื่นอย่างชัดเจน เป็นเหตุให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นที่ต้องการในตลาดต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการส่งออกข้าวหอมมะลิไทยในปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่าการส่งออก 35,165.29 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.85 ของการส่งออกข้าวไทยทั้งหมด ซึ่งสัดส่วนการส่งออกข้าวหอมมะลิไทยจัดได้ว่ามีสัดส่วนการส่งออกค่อนข้างสูง เป็นเหตุให้เกิดการกล่าวอ้างความเป็นเจ้าของพันธุ์ข้าวหอมมะลิจากการปรับปรุงพันธุ์ข้าวดังกล่าว ซึ่งทำให้ประเทศไทยเสียประโยชน์ในการส่งออกและจำหน่ายสินค้าดังกล่าวในตลาดโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องแสดงสิทธิการปกป้องด้วยการอ้างอิงจากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นหลักฐานสำคัญ เป็นการก่อให้เกิดการรักษามาตรฐานและคุณภาพเดิมของข้าวหอมมะลิไทย เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้ผู้บริโภคข้าวหอมมะลิไทยทั้งในและต่างประเทศ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือด้านการค้าระหว่างประเทศในการแสดงสิทธิปกป้องการลอกเลียนแบบ การกล่าวอ้างแสดงสิทธิความเป็นเจ้าของสำหรับกรณีข้าวหอมมะลิไทย ในขณะเดียวกันการดำเนินการดังกล่าวยังเป็นการปกป้องมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นอีกด้วย

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าข้าวหอมมะลิไทยที่มีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่เพาะปลูก ทำให้เกิดความหลากหลายของข้าวหอมมะลิไทยจากแหล่งกำเนิดนั้น ๆ ผลที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นโอกาสดีต่อการกำหนดนโยบายและวางแผนด้านการตลาดข้าวหอมมะลิไทยในตลาดต่างประเทศ สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นหลายระดับจากคุณสมบัติที่หลากหลายดังกล่าว และการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันจากตราสินค้าของข้าวหอมมะลิไทยโดยการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์อีกด้วย

จากความหลากหลายของข้าวหอมมะลิไทยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริงตามภูมิภาค จังหวัด เขต เช่น ข้าวหอมมะลิไทยล้านนา ข้าวหอมมะลิไทยทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความได้เปรียบการแข่งขันในตลาดต่างประเทศจากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้อย่างแท้จริง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องขึ้นทะเบียนข้าวหอมมะลิไทย โดยการแยกข้าวหอมมะลิไทยตามแหล่งกำเนิดทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริงนั้น ๆ ดังกล่าวข้างต้น พร้อมกับเป็นการสร้างยี่ห้อ (brand) ให้แก่ข้าวหอมมะลิไทยอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งแยกตลาดสำหรับกำหนดนโยบายการแข่งขันต่อไป

Thai Hom Mali rice is a locally produced Thai rice of good quality, taste and uniqueness. This uniqueness allows Thai Hom Mali rice to be clearly differentiated from others varieties of rice. There is high demand for Thai Hom Mali rice in the foreign market. The export of Thai Hom Mali rice in 2005 accounted for 35,165.29 million baht (30.85% of all exports of Thai rice). The proportion of Thai Hom Mali to all Thai rice exported is quite high. This led to an attempt to patent Hom Mali rice on the basis of an improvement in the rice. This would lead to a loss of Thai exports and to a decrease in the market share of this product on the world market. It is

therefore necessary to protect the rights to Thai Hom Mali rice by using geographical considerations as a major component of the evidence needed to ensure such rights. Accordingly, an attempt to maintain the high standards and original quality of Thai Hom Mali rice should enhance consumer confidence regarding Thai Hom Mali rice, both locally and internationally.

This thesis investigates the use of geographical considerations as a tool in international trade that can be used to ensure protection rights, thereby preventing imitations and claims to ownership of Thai Hom Mali rice. At the same time, such a process would increase value-added protection as well.

The findings indicate that Thai Hom Mali rice varies according to the area of cultivation. Therefore, different varieties of Hom Mali rice have been found in accordance with the area in which it is cultivated. This state of affairs presents a good opportunity for designing a policy and planning for the extensive marketing of Thai Hom Mali abroad. Agricultural value-added protection can be extended on the grounds of variations in the quality of individual strains of Thai Hom Mali rice. Such a state of affairs would also prove advantageous in regard to market competition.

Thai Hom Mali rice from various geographical regions, provinces, or districts include Thai Lanna Hom Mali rice and Thai Tung Kula Ronghai Hom Mali rice, etc. Such designations confer an advantage in the face of international competition. Thailand should therefore register Thom Mali Rice by means of designating different strains on the basis of distinct and specific provenance. Moreover, this specification of strains is an obvious way to create recognizable brands of this rice, and as such would be conducive to the framing of appropriate policies governing future market competition.